

## PRACTICE NOTE

### ARBITRATION

MÁJ 2025

#### VÝBER Z ROZHODNUTÍ SLOVENSKÝCH SÚDOV 2023 VO VECIACH NESPOTREBITEĽSKÉHO ROZHODCOVSKÉHO KONANIA

V roku 2023 vydali slovenské sudy viaceré rozhodnutia vo veciach týkajúcich sa tzv. nespotrebitel'ského rozhodcovského konania. Z týchto rozhodnutí sme si dovoľili vybrať tie, ktoré považujeme za najdôležitejšie pre aplikačnú prax.

**(1) Najvyšší súd SR: spor medzi ručiteľom a veriteľom je možné rozhodovať v rozhodcovskom konaní iba ak ručiteľ i veriteľ jednoznačne prejavili vlastnú vôľu podrobiť sa rozhodcovskému konaniu**

Najvyšší súd SR ako dovolací súd posudzoval závery nižších súdov týkajúce sa osobného rozsahu rozhodcovskej doložky obsiahnutej v trojstrannej rámcovej kúpnej zmluve medzi predávajúcim, kupujúcim a ručiteľom kupujúceho.

Najvyšší súd SR uzavrel, že nižšie sudy konajúce vo veci žaloby ručiteľa o zrušenie rozhodcovského rozsudku sa nedostatočne vysporiadali s otázkou osobného rozsahu rozhodcovskej doložky, ktorá síce odkazovala na „strany“ (čo by mohlo zahŕňať všetky tri strany rámcovej kúpnej zmluvy, vrátane ručiteľa), no iné ustanovenia rámcovej kúpnej zmluvy stanovovali, že má „dve strany a je vyhotovená v dvoch rovnopisoch, z ktorých každá strana obdrží jeden“ (čo by mohlo nasvedčovať výkladu, že stranou rozhodcovskej doložky sa majú rozumieť iba predávajúci a kupujúci, nie však ručiteľ). Konkrétne, podľa Najvyššieho súdu SR:

*„15. [...]. Zákon o rozhodcovskom konaní upravuje dispozitívnym spôsobom okruh vzťahov, na ktoré sa taká rozhodcovská doložka vzťahuje. Zo žiadneho ustanovenia zákona o rozhodcovskom konaní nevyplýva, že by sa rozhodcovská doložka vzťahovala aj na subjekty mimo právneho vzťahu, v ktorom je rozhodcovskou doložkou založená právomoc rozhodcu či rozhodcovského súdu na rozhodovanie vo veci. Ustanovenie § 3 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní jednoznačne hovorí, že rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom*

*konaní. Rozhodcovská doložka však nedopadá na také právne vzťahy, ktorých subjektom sú tretie osoby, ktoré s vedením rozhodcovského konania nevyslovili súhlas. Spor medzi ručiteľom a veriteľom by bolo možné rozhodovať v rozhodcovskom konaní iba v prípade, že by ručiteľ a veriteľ prejavili vlastnú vôľu preniesť právomoc o rozhodovaní sporu medzi nimi do rozhodcovského konania, či už v rozhodcovskej doložke v ručiteľskom vyhlásení alebo iným spôsobom, čo musí byť v ich vzájomnej dohode jednoznačne verifikované.“<sup>1</sup>*

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sa zdá byť nepresvedčivé. Predovšetkým, z odôvodnenia tohto rozhodnutia nevyplýva, že by text rozhodcovskej doložky limitoval jej osobný rozsah na predávajúceho a kupujúceho. Naopak, odkaz na „strany“ v rozhodcovskej doložke obsiahnutej v trojstrannej dohode medzi veriteľom, dlžníkom a ručiteľom zachytenej na jednej listine je podľa nás pomerne jednoznačný indikátor, že rozhodcovská doložka sa vzťahuje aj na ručiteľa. Rozhodnutie súdu navyše nesmeruje k pragmatickému riešeniu sporov tohto typu, pretože nezabezpečuje, že takéto spory môžu byť prejednané na tom istom fóre; v tom dôsledku veriteľ nebude môcť zažalovať hlavného dlžníka i ručiteľa v jednom konaní, ale bude musieť viesť rozhodcovské konanie paralelne so súdnym, čo tiež odporuje predpokladu, že strany majú záujem vyriešiť svoje spory na jednom fóre.

**(2) Najvyšší súd SR: nevyužitie možnosti domáhať sa prieskumu platnosti rozhodcovskej zmluvy prostredníctvom špecifickej žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku nie je možné obísť podaním všeobecnej žaloby o určenie neplatnosti rozhodcovskej zmluvy**

Najvyšší súd SR ako dovolací súd posudzoval prípustnosť všeobecnej žaloby o určenie neplatnosti rozhodcovskej zmluvy podľa Civilného sporového poriadku v situácii, keď sa neúspešná strana rozhodcovského konania mohla domôcť (a aj sa spočiatku domáhala) prieskumu platnosti rozhodcovskej zmluvy na základe špecifickej žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa zákona o rozhodcovskom konaní.

Najvyšší súd SR sa stotožnil so závermi nižších súdov, že takáto všeobecná žaloba prípustná nie je a neúspešná strana rozhodcovského konania sa môže domáhať prieskumu platnosti rozhodcovskej zmluvy iba prostredníctvom špecifickej žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa zákona o rozhodcovskom konaní:

*„31. V danom prípade podľa názoru nižších súdov bola pre rozhodnutie vo veci podstatná otázka prípustnosti žaloby. Záver o jej neprípustnosti odôvodnili dostatočne a zrozumiteľne. Odvolací súd s poukazom na § 40 ods. 1 písm. a) a na § 41 zákona ZRK dôvodil, že žalobca mal iné právom aprobované inštitúty vyplývajúce z právneho poriadku, ktorými mal možnosť zvrátiť účinky rozhodcovského rozsudku, pričom túto de facto účinne nevyužil, lebo skôr a včas podanú žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku zobral späť, pričom uvedenú zákonom upravenú a lehotou limitovanú možnosť preskúmania, či už rozhodcovského rozsudku alebo rozhodcovskej doložky, na základe ktorej bolo*

---

<sup>1</sup> Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. novembra 2023, sp. zn. 7Cdo/104/2022.

*rozhodcovské konanie vedené, nemožno následne obhádzat' využíjúc (opakovane) žalobu v civilnom konaní o určenie neplatnosti rozhodcovskej zmluvy.“<sup>2</sup>*

Záver Najvyššieho súdu SR i nižších súdov sa zdá byť logický a správny. Slovenské právo pozná účinný nástroj na preskúmanie platnosti rozhodcovskej zmluvy po vydaní rozhodcovského rozsudku, ktorým je žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa zákona o rozhodcovskom konaní. Tento zákon zároveň stanovuje určité podmienky takéhoto prieskumu (napr. 60-dňovú lehotu na podanie takejto špecifickej žaloby) vychádzajúce z medzinárodne akceptovaného Modelového zákona UNCITRAL. Pripustenie možnosti preskúmať platnosť rozhodcovskej zmluvy prostredníctvom všeobecnej určovacej žaloby podľa Civilného sporového poriadku by tak umožnilo obísť špecifické podmienky takéhoto prieskumu stanovené v zákone o rozhodcovskom konaní, výrazne by narušilo princíp právnej istoty a v neposlednom rade išlo proti zákonodarcom deklarovanému cieľu dosiahnuť súlad zákona o rozhodcovskom konaní s Modelovým zákonom UNCITRAL.

**(3) Krajský súd v Bratislave: rozhodnúť o návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku napadnutého žalobou o jeho zrušenie až v meritórnom rozhodnutí o takejto žalobe odporuje účelu inštitútu odkladu vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku a princípu právnej istoty strán**

Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd posudzoval prípad, v ktorom súd prvej inštalácie rozhodol o návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku napadnutého žalobou o jeho zrušenie až v meritórnom rozhodnutí o tejto žalobe. Krajský súd v Bratislave uzavrel, že takýto postup súdu prvej inštalácie odporuje účelu inštitútu odkladu vykonateľnosti a princípu právnej istoty strán:

*„20. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalobcu týkajúcej sa rozhodnutia súdu prvej inštalácie o návrhu žalobcu na odklad vykonateľnosti predmetného rozhodcovského rozsudku až rozsudkom vo veci samej (druhý výrok napadnutého rozsudku), odvolací súd uvádza, že mu síce nie je zrejmé, z akého zákonného ustanovenia žalobca odvodzuje svoju argumentáciu, podľa ktorej mal príslušný súd rozhodnúť o odklade vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku pri prvom úkone voči žalobcovi, avšak je nutné prisvedčiť odvolateľovi v tom, že v záujme dosiahnutia účelu právneho inštitútu odkladu vykonateľnosti právoplatného a vykonateľného rozhodnutia, ako aj v záujme právnej istoty strán sporu je žiadúce, aby konajúci súd o obdobných návrhoch rozhodoval skôr ako až v konečnom meritórnom rozhodnutí.“<sup>3</sup>*

Záver Krajského súdu v Bratislave možno privítať. Štandardná prax súdov prvej inštalácie pri návrhoch na odklad vykonateľnosti rozhodcovských rozsudkov napadnutých žalobami o ich zrušenie je totiž práve taká, akú Krajský súd v Bratislave skritizoval. To v praxi často znamená, že súdy prvej inštalácie rozhodnú o návrhu na

---

<sup>2</sup> Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28. septembra 2023, sp. zn. 2Cdo/191/2021.

<sup>3</sup> Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 23. februára 2023, sp. zn. 1CoR/3/2021.

odklad vykonateľnosti viac než rok od jeho podania, čím sa účinnosť inštitútu odkladu vykonateľnosti výrazne znižuje, pretože na pozadí často prebieha exekúcia na podklade napadnutého rozhodcovského rozsudku, ktorá môže viesť k nezvratným následkom.

**(4) Krajský súd v Banskej Bystrici: exekučný súd môže aj bez návrhu prerušiť exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozsudku, ak vykonávaný rozhodcovský rozsudok bol napadnutý žalobou o jeho zrušenie na všeobecnom súde, hoci všeobecný súd konajúci o takejto žalobe nerozhodol o odklade jeho vykonateľnosti**

Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd preskúmaval rozhodnutie exekučného súdu, ktorým prerušil exekučné konanie do právoplatného skončenia konania pred všeobecným súdom vo veci žaloby o zrušenie vykonávaného rozhodcovského rozsudku. Exekučný súd tak urobil bez návrhu povinného s odkazom na všeobecné ustanovenie Civilného sporového poriadku umožňujúce súdu prerušiť konanie, ak prebieha iné súdne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. Krajský súd v Banskej Bystrici toto rozhodnutie exekučného súdu potvrdil ako vecne správne:

*„14. Súd prvej inštalácie prerušil exekučné konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 63Cr/4/2022. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštalácie správne reflektoval na prebiehajúce konanie vedené na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 63Cr/4/2022 medzi oprávneným v postavení žalovaného a povinnými v postavení žalobcov, v ktorom sa povinní domáhajú zrušenia rozhodcovského rozsudku, ktorý je exekučným titulom, na základe ktorého sa začalo predmetné exekučné konanie a mala by byť vedená exekúcia. Nakoľko exekučné konanie je možné viesť len na základe vykonateľného rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, tak v prípade, ak prebieha konanie, ktorého výsledkom môže byť zrušenie exekučného titulu, tak okresný súd „ex offio“ správne pristúpil k prerušeniu exekučného konania, nakoľko rozhodnutie v predmetnej veci vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 62Cr/6/2022 môže mať vplyv aj na rozhodnutie o zastavení exekúcie, ak by bol v predmetnom konaní exekučný titul zrušený.*

*15. Odvolací súd, s poukazom na vyššie uvedené, konštatuje, že posudzované exekučné konanie v aspekte exekučného titulu skutkovo súvisí s konaním vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 63Cr/4/2022, pretože rozhodnutie súdu v tomto konaní môže relevantne ovplyvniť priebeh i konečný výsledok exekúcie. V tomto štádiu konania je tak neisté, či by bola exekúcia v jej ďalšom priebehu vedená na podklade spôsobilého exekučného titulu. Pokračovaním exekučného konania pred rozhodnutím Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 63Cr/4/2022, by preto mohla byť porušená primárna podmienka vedenia exekúcie, keďže podľa ustanovenia § 45 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku, môže byť exekučným titulom len vykonateľné*

*rozhodnutie vydané v rozhodcovskom konaní vrátane zmieru v ňom schváleného.*<sup>4</sup>

Tieto rozhodnutia sa zdajú byť kontroverzné a bolo by vhodné, aby závery v nich vyslovené korigovali vrcholné súdne inštanície. Predovšetkým, rozhodnutie exekučného súdu malo na vykonávaný rozhodcovský rozsudok prakticky rovnaké účinky ako rozhodnutie všeobecného súdu o odklade vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku v rámci konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa zákona o rozhodcovskom konaní. Ak však všeobecný súd o takomto odklade vykonateľnosti nerozhodne, exekučný súd by principiálne nemal vstupovať do tejto kompetencie všeobecného súdu a už vonkoncom nie z vlastnej iniciatívy.

**(5) Ústavný súd SR: odoprieť uznanie cudzieho rozhodcovského rozhodnutia pre porušenie práva na spravodlivý proces ako súčasti slovenského verejného poriadku je možné iba ak toto porušenie bolo natoľko zásadné, že v jeho dôsledku bolo rozhodcovské konanie ako celok nespravodlivé**

Ústavný súd SR posudzoval za akých okolností môže porušenie práva na spravodlivý proces v rozhodcovskom konaní zakladať dôvod na odopretie uznania a výkonu cudzieho rozhodcovského rozsudku pre rozpor so slovenským verejným poriadkom (tzv. výhrada verejného poriadku).

V predmetnej veci išlo o uznanie a výkon rozhodcovského rozhodnutia arbitrážneho tribunálu Ženevskej obchodnej a priemyselnej komory vydaného podľa švajčiarskeho hmotného i procesného práva. Ústavný súd SR v tejto súvislosti aplikoval výhradu verejného poriadku podľa Dohovoru medzi republikou Československou a Švajčiarskom o uznaní a výkone súdnych rozhodnutí a jeho dodatkového protokolu, ktorá podľa Ústavného súdu SR zodpovedá výhrade verejného poriadku podľa Newyorského dohovoru o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí. Ústavný súd SR uzavrel, že použitie výhrady verejného poriadku je možné iba ak porušenie práva na spravodlivý proces v rozhodcovskom konaní bolo natoľko zásadné, že v jeho dôsledku bolo rozhodcovské konanie ako celok nespravodlivé:

*„103. Pojem verejný poriadok nemá svoju legálnu definíciu ani v medzinárodných dokumentoch, ani vo vnútroštátnom práve. Jeho úlohou je zabezpečiť, aby „účinky cudzieho práva nerozvrátili základné kamene spoločensko-právneho poriadku štátu (tzv. verejný poriadok – ordre public)“ (CSACH, K., ŠIRICOVÁ, L. Úvod do štúdia medzinárodného práva súkromného a procesného. Košice : UPJŠ, 2011, s. 50). Tento inštitút predstavuje pre štáty tzv. záchrannú páku, ktorá dovoľuje príslušným orgánom zabrániť výkonu takých rozhodcovských rozhodnutí na území tohto štátu, ktoré sa priečia verejnému poriadku, a teda priamo alebo nepriamo poškodzujú alebo by mohli poškodzovať daným štátom chránené záujmy (MIČINSKÝ, L., OLÍK, M. Dohovor o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí. Komentár. Wolters Kluwer, 2016, s. 251).*

---

<sup>4</sup> Uznesenie Krajského súdu v Trnave z 5. decembra 2023, sp. zn. 14CoEk/7/2023.

104. Pod pojem verejný poriadok možno zaradiť jednak otázky procesné, ako aj hmotnoprávne. Základom procesného verejného poriadku je nesporne právo na spravodlivý proces ako základné ľudské právo. Celkom jednoznačne je vo verejnom záujme, aby základné procesné garancie boli rešpektované aj v rámci rozhodcovských konaní (NOVÝ, Z., DRLIČKOVÁ, K. Role veřejného zájmu v mezinárodní obchodní a investiční arbitráži. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2017, s. 102). Súd by teda mal odoprieť uznanie cudzieho rozhodcovského rozsudku, ak rozhodcovské konanie neprebehlo v súlade s právom na spravodlivý súdny proces. Právo na spravodlivý súdny proces tvorí súčasť (medzinárodného) verejného poriadku Slovenskej republiky v zmysle čl. V ods. 2 písm. b) Newyorského dohovoru (a teda aj v zmysle čl. I dohody medzi ČSR a Švajčiarskom), a jeho porušenie preto môže viesť k rozporu s verejným poriadkom a odopretiu uznania rozhodcovského rozsudku.

105. Pokiaľ štát odoprie uznanie rozhodcovskému rozsudku pre rozpor s verejným poriadkom tam, kde bolo v rozhodcovskom konaní porušené právo na spravodlivý proces, neporuší čl. 46 ods. 1 ústavy, avšak na uplatnenie verejného poriadku bude mať vplyv to, ako bolo právo na spravodlivý súdny proces porušené. Nie každé porušenie práva na spravodlivý proces musí viesť k odopretiu uznania rozhodcovského rozsudku. Iba tam, kde rozhodcovské konanie ako celok ukazuje, že proces nebol spravodlivý, by mal súd uznanie odoprieť (Nový, Z., Drličková, K. Role veřejného zájmu v mezinárodní obchodní a investiční arbitráži. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2017, s. 44 - 45).

106. Podstatné bolo, či v okolnostiach posudzovanej veci bolo porušené právo na spravodlivý proces, a to tak zásadným spôsobom, že bolo rozhodcovské konanie ako celok nespravodlivé, a preto je nutné odoprieť rozhodcovskému rozsudku jeho uznanie a vykonanie.<sup>5</sup>

Závery Ústavného súdu SR sa zdajú byť správne. Ústavný súd SR nadviazal na záver Najvyššieho súdu SR v preskúmanom uznesení z 27. januára 2021, sp. zn. 5ECdo/16/2017, že súčasťou slovenského verejného poriadku je aj právo na spravodlivý súdny proces. Ústavný súd SR tento záver Najvyššieho súdu SR spresnil smerom k zúženiu možnosti sudcovského prieskumu rozhodcovských rozhodnutí, čo považujeme za krok správnym smerom.

Táto kauza je tiež užitočnou pripomienkou, že pri uznávaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí je potrebné skúmať aj existenciu bilaterálnych a iných medzinárodných zmlúv, ktoré môžu mať prednosť pred Newyorským dohovorom a môžu upravovať dôvody pre neuznanie a nevykonanie cudzieho rozhodcovského rozhodnutia inak. V posudzovanom prípade išlo o bilaterálnu zmluvu so Švajčiarskom, ktorá upravuje dôvody na odmietnutie uznania a výkonu cudzieho rozhodcovského rozhodnutia reštriktívnejšie a niektoré dôvody zakotvené v Newyorskom dohovore nepozná. To však neplatí pre výhradu verejného poriadku, ktorú Ústavný súd SR vyhodnotil ako totožnú s výhradou verejného poriadku Newyorského dohovoru,

---

<sup>5</sup> Nález Ústavného súdu SR z 29. marca 2023, sp. zn. III. ÚS 433/2021.

a preto sú podľa nás závery Ústavného súdu SR v predmetnej veci rovnako aplikovateľné aj na výhradu verejného poriadku podľa Newyorského dohovoru.

\*\*\*\*\*

V prípade otázok môžete kontaktovať:

Roman Prekop  
Partner  
[rprekop@bargerprekop.com](mailto:rprekop@bargerprekop.com)

Peter Pethő  
Counsel  
[ppetho@bargerprekop.com](mailto:ppetho@bargerprekop.com)

---

Barger Prekop s.r.o. je advokátskou kanceláriou poskytujúcou právne služby podľa právneho poriadku Slovenskej republiky a priebežne publikuje svoje právne sumáre z rôznych špecializovaných oblastí práva (Practice Notes). Informácia obsiahnutá v tomto dokumente nie je právnou radou alebo právnou pomocou a nezakladá vzťah klient – advokát.